

Rapport

Datum: 4 maart 2010

Rapportnummer: 2010/046

Klacht

Verzoekster klaagt er over dat de Sociale Verzekeringsbank (SVB) haar niet geïnformeerd heeft over de mogelijkheid dat de inkomstenkorting op haar nabestaandenuitkering (Anw-uitkering) via een bedrijfs- of beroepspensioen (gedeeltelijk) gecompenseerd kon worden.

Verzoekster ontving pas vier jaar na de ingangsdatum van haar Anw-uitkering (met terugwerkende kracht) een toeslag van het Pensioenfonds ABP en leed daardoor vertragingsschade.

Beoordeling

Algemeen

Na het overlijden van haar man op 6 juni 2003 kende het Pensioenfonds ABP (hierna ABP) verzoekster op 4 juli 2003 een weduwepensioen toe. Op 21 juli 2003 vroeg verzoekster bij de SVB een nabestaandenuitkering (Anw-uitkering) aan. De SVB kende met ingang van juni 2003 een Anw-uitkering toe met een korting wegens inkomsten uit arbeid. In augustus 2007 stelde het ABP vast dat verzoekster recht had op compensatie van de inkomstenkorting op de Anw vanaf juni 2003. Nadat verzoekster de compensatie over de periode van 7 juni 2003 tot 1 september 2007 ad € 22.267,16 had ontvangen, diende zij een claim in bij het ABP en de SVB wegens vertragingsschade.

I. Bevindingen

1. Op 27 oktober 2008 ontving de Nationale ombudsman van de advocaat van verzoekster een klacht over de SVB. De SVB had volgens haar niet adequaat geantwoord op het verzoek om schadevergoeding van 15 januari 2008. Verzoekster had vanaf 7 juni 2003 onder andere rentenadeel geleden doordat de SVB niet aan het ABP had doorgegeven dat er een inkomstenkorting op de uitkering werd toegepast.

Het ABP had de schadeclaim afgewezen, omdat er geen sprake was van nalatig handelen door het ABP. De benodigde informatie was immers pas op 16 augustus 2007 van de SVB ontvangen na een spontaan door het ABP ingestelde actie. Verzoekster had ook nooit eerder zelf een aanvraag voor de Anw-compensatie ingediend.

2. De SVB vroeg verzoekster een aantal malen om nadere informatie ter onderbouwing van de schadeclaim. Omdat verzoekster de gevraagde informatie niet leverde heeft de SVB verzoekster schriftelijk geïnformeerd dat de aanvraag om schadevergoeding niet verder in behandeling werd genomen.

3. Het onderzoek naar de klacht over de informatieverstrekking door de SVB aan verzoekster werd op 3 februari 2009 geopend.

4. In reactie op de klacht liet de SVB op 2 maart 2009 onder meer weten dat het recht op Anw wordt vastgesteld op grond van de gegevens die de aanvrager verstrekt. Verzoekster kreeg, gezien haar inkomen, slechts een gedeelte van haar uitkering uitbetaald. Verder merkte de SVB op geen inzicht te hebben in de diverse nabestaandenregelingen bij bedrijfspensioenen. De SVB is daardoor niet in staat nabestaanden specifiek te wijzen op mogelijk aanvullende regelingen. Het is aan de bedrijfspensioenfondsen om hun cliënten te informeren.

Het ABP kan rechtsgegevens voor het vaststellen van het recht op aanvullend pensioen sinds 2000 langs elektronische weg van de SVB verkrijgen. Het ABP dient hiertoe richting het SVB actie te ondernemen. Via een abonnement kunnen de mutaties in de rechtsgegevens van klanten maandelijks aan het pensioenfonds geleverd worden. Verder kan het pensioenfonds een vulbericht vragen, waarbij alle actuele rechtsgegevens worden doorgegeven. Ook kan het pensioenfonds een wijzigingsbericht sturen waarmee het registratienummer kan worden gemuteerd.

De SVB verstrekt op grond van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI) informatie aan het ABP. Op verzoek van pensioenuitvoerders kan de SVB alle gegevens en inlichtingen verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de pensioenregelingen. Het verstrekken van die informatie is een bevoegdheid en geen verplichting. Als verzoekster de Anw-compensatie tijdig bij het ABP had aangevraagd, had het ABP bij de SVB tijdig de nodige informatie kunnen opvragen en daarmee ook tijdig de compensatie kunnen verstrekken. De SVB is daarom van mening dat schade die verzoekster mogelijk heeft geleden door de late toekenning van de Anw-compensatie, niet was toe te schrijven aan de SVB. De klacht werd ongegrond verklaard. Bij beslissing van 3 maart 2009 wees de SVB de schadeclaim af.

5. De advocaat van verzoekster antwoordde op 23 maart 2009 dat verzoekster na het overlijden van haar man geen informatie had ontvangen over de mogelijkheid om compensatie voor de inkomstenkorting aan te vragen. Verzoekster handhaafde haar standpunt dat zij door de handelwijze van de SVB schade had geleden.

Het bezwaarschrift van 7 april 2009 tegen de afwijzing van de schadeclaim werd overigens op 7 mei 2009 niet ontvankelijk verklaard omdat volgens de SVB het besluit om de schade niet te vergoeden geen zelfstandig schadebesluit was.

Verzoekster vroeg zich ook af of het ABP een abonnement bij de SVB heeft en waarom haar gegevens niet langs elektronische weg verstrekt waren aan het ABP. Omdat het ABP een spontane actie naar de SVB had ingesteld, veronderstelde zij dat er regelmatig contact bestaat tussen de SVB en het ABP.

6. In reactie hierop en op de nadere vragen van de Nationale ombudsman liet de SVB op 27 april 2009 weten dat het ABP sinds november 2000 gebruik maakt van de mogelijkheid om abonnementen voor het verstrekken van informatie bij de SVB te nemen. Het abonnement wordt op de rechtsgegevens van een persoon genomen. De abonnemethouder krijgt vervolgens alle mutaties in deze gegevens gemeld. Verder gaf de SVB het volgende aan:

"Het initiatief tot het activeren van een abonnement ligt bij het pensioenfonds. Het pensioenfonds levert aan de SVB gegevens van een persoon, waardoor deze persoon in het systeem van de SVB is terug te vinden. Dit gaat door middel van een batch. Het ABP krijgt geen rechtstreekse toegang tot het informatiesysteem van de SVB.

Op het aanvraagformulier Anw wordt onder meer gevraagd of er sprake is van inkomen uit nabestaandenpensioen van een pensioenfonds. Deze informatie is voor de SVB van belang om een duidelijk beeld te krijgen van alle inkomsten. De inkomstengegevens die de SVB (jaarlijks) van de Belastingdienst ontvangt (ter nacontrole) kunnen zo in een juist perspectief geplaatst worden.

De verkregen informatie wordt niet gebruikt om pensioenfondsen te informeren over recht op Anw-uitkering."

7. Uit telefonische navraag bij de Ombudsman Pensioenen bleek de Nationale ombudsman dat de Anw-compensatieregeling slechts bij weinig pensioenfondsen voorkomt.

8. Op 2 juni 2009 ontving de Nationale ombudsman van de SVB onder meer de Anw-aanvraag van verzoekster van 21 juli 2003 en een inkomstenopgave van 1 september 2004. Op het aanvraagformulier heeft verzoekster bij de vraag naar haar inkomen aangekruist dat zij loon heeft. Het vakje inkomen uit uitkering of pensioen is niet ingevuld. Op de inkomstenopgave zijn beide vormen van inkomsten door haar aangekruist.

9. Uit de op 30 juni 2009 door verzoekster aan de Nationale ombudsman toegezonden beslissing van 4 juli 2003 van het ABP blijkt dat de toekenning van het nabestaandenpensioen op initiatief van het ABP is gebeurd. De toekenning was voorlopig. Alleen als de gegevens waarvan uitgegaan was niet klopten, moest een voorgedrukt vragenformulier met correcties aan het ABP retour gezonden worden. Verzoekster beschikte niet meer over het vragenformulier. In de beslissing werd verwezen naar informatiemateriaal dat was bijgevoegd, waaronder een brochure over de Anw en een brochure over de mogelijke toeslagen van het ABP op het nabestaandenpensioen.

10. Nadat eerder al telefonisch contact was opgenomen met het ABP, werd het ABP op 16 juli 2009 schriftelijk verzocht mee te delen of verzoekster het vragenformulier retour had gezonden. Ook werd verzocht om toezending van een kopie van het formulier. Verder

werd het ABP gevraagd om de gang van zaken rond de gegevenswisseling tussen ABP en SVB te verduidelijken.

11. Het ABP antwoordde op 7 augustus 2009 dat het nabestaandenpensioen automatisch was toegekend, nadat het overlijden van de verzekerde via automatische gegevensuitwisseling met de gemeenten bekend was geworden. Op basis van de op dat moment bij het ABP bekende gegevens wordt de nabestaandenuitkering door het ABP (voorlopig) vastgesteld. Om te beoordelen of deze gegevens correct zijn, wordt een ingevuld vragenformulier meegezonden. Dit formulier hoeft de betrokkene alleen te retourneren als de gegevens niet kloppen. In verzoeksters dossier was geen door haar geretourneerd vragenformulier aangetroffen.

Voor de compensatieregeling moet de nabestaande wel zelf het initiatief nemen. Dat had verzoekster niet gedaan. Het ABP voegde bij de reactie een bladzijde bij uit de brochure "Nabestaandenpensioen" die destijds met de toekenningbeslissing was meegezonden. Hier staat onder het kopje "Wat is Anw-compensatie?" onder meer:

"Wanneer krijgt u Anw-compensatie?"

Krijgt u geen Anw van de Sociale Verzekeringsbank of maar voor een deel? En bouwde uw partner bij overlijden nog steeds pensioen op bij het ABP, of was uw partner al met FPU of ouderdompensioen? Dan krijgt u Anw-compensatie van ABP. U moet ABP wel informeren als u geen Anw krijgt of als uw Anw-uitkering beperkt wordt."

Over de gegevensuitwisseling tussen ABP en SVB schreef het ABP dat met de SVB afspraken hierover zijn gemaakt. De SVB verstrekt op basis van een abonnement de rechtsgegevens van verzekerden aan het ABP. Dit werkt normaliter naar behoren, maar van verzoekster had het ABP in 2003 geen rechtsgegevens ontvangen. Daar betrokkene ook zelf het ABP niet had geïnformeerd, ontdekte het ABP pas in 2007 door een bestandscontrole dat zij in aanmerking kwam voor een Anw-compensatie.

12. In antwoord op een aanvullende vraag liet het ABP de Nationale ombudsman op 12 augustus 2009 weten dat het ABP op het moment van toekenning van het nabestaandenpensioen een abonnement neemt bij de SVB. In het geval van verzoekster zou dit in 2003 geweest moeten zijn. Het ABP kon echter nu niet meer aantonen dat het ABP verzoekster in 2003 bij de SVB heeft gemeld.

13. Daarnaar gevraagd schreef de SVB op 30 september 2009 dat het ABP op 25 mei 2007 tegelijk met de bestandscontrole een abonnement op de klantgegevens van verzoekster had genomen. Een uitdraai van de betreffende abonnementsgegevens werd meegezonden.

14. Op 19 november 2009 liet de SVB de Nationale ombudsman nog weten dat niet meer is na te gaan of het ABP de SVB over de invoering van de Anw-compensatieregeling in het

Pensioenreglement per 1 juli 1999 had geïnformeerd. Ook was niet meer te achterhalen of de SVB op andere wijze dan door het ABP over de regeling was geïnformeerd.

II. Beoordeling

15. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit impliceert dat een bestuursorgaan betrokkenen waar mogelijk informeert over de mogelijkheid van het bestaan van compensatieregelingen bij andere instanties voor een korting op een uitkering.

16. Voor de beoordeling van de klacht moeten twee vragen beantwoord worden.

1. Had de SVB uit eigen beweging het ABP in 2003 over de inkomenskortings op verzoekers Anw-uitkering moeten informeren?

2. Had de SVB verzoekster bij de toekenning van de Anw-uitkering moeten informeren over de mogelijkheid om de inkomenskortings via het ABP te compenseren?

17. Voor de beantwoording van deze vragen is van belang dat de Anw-uitkering op aanvraag wordt toegekend door de SVB. De Anw verving per 1 juli 1996 de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW). Anders dan in de AWW kent de Anw in artikel 18 een inkomenstoets (zie Achtergrond onder 1). De invoering van de inkomenstoets betekende voor veel nabestaanden een achteruitgang in het inkomen. Voor het overheidspersoneel zijn hierover bij de CAO-onderhandelingen afspraken gemaakt, die op 1 juli 1999 resulteerden in een Anw-compensatie in het Pensioenreglement van het ABP (zie Achtergrond onder 2).

Het ABP verstrekt het nabestaandenpensioen automatisch, maar de Anw-compensatie wordt op aanvraag verstrekt. In de folder die met de voorlopige toekenning van het pensioen aan verzoekster werd toegezonden, staat dit vermeld.

18. Ten aanzien van de eerste vraag staat vast dat verzoekster geen aanvraag voor compensatie heeft ingediend bij het ABP en dat de Anw-compensatie met terugwerkende kracht in 2007 werd toegekend na een bestandscontrole door het ABP.

Vast staat ook dat het ABP in 2003 het abonnement bij de SVB op de rechtsgegevens van verzoekster had kunnen activeren. Die mogelijkheid bestaat sinds 2000. Uit intern onderzoek bij de SVB kwam naar voren dat het ABP op 27 mei 2007 een abonnement had genomen op de klantgegevens van verzoekster. Er zijn geen gegevens waaruit blijkt dat het ABP het abonnement al eerder had geactiveerd. Volgens het ABP wordt een abonnement bij de SVB genomen op het moment van toekenning van het nabestaandenpensioen. Het ABP kon echter niet meer aantonen dat dit in het geval van verzoekster ook daadwerkelijk gebeurd was.

Het lijkt aannemelijk dat het ABP in 2003 geen abonnement op de rechtsgegevens van verzoekster bij de SVB heeft genomen, omdat verzoekster geen Anw-compensatie had aangevraagd.

De Nationale ombudsman is op grond van het bovenstaande van oordeel dat het aannemelijk is dat het ABP het abonnement bij de SVB eerst op 27 mei 2007 genomen heeft. De SVB kon en hoefde dan ook niet de klantgegevens van verzoekster al in 2003 aan het ABP te verstrekken.

19. Wat betreft de vraag of de SVB verzoekster had moeten informeren over de mogelijkheid van Anw-compensatie door het ABP, overweegt de Nationale ombudsman dat van de SVB verwacht mag worden dat het betrokkenen actief voorziet van informatie die van belang is voor de hoogte van de Anw-uitkering. Ook wanneer het gaat om mogelijke aanvullingen op de uitkering afkomstig van andere instanties dan de SVB. Het moet dan wel vaststaan dat de SVB op de hoogte was of redelijkerwijs op de hoogte kon zijn van de aanvullende voorziening. De SVB heeft aangegeven dat niet meer achterhaald kon worden of het ABP de SVB destijds in 1999 of later over de compensatieregeling heeft geïnformeerd. Volgens de Ombudsman Pensioenen kennen slechts weinig pensioenfondsen een dergelijke compensatieregeling. Hoewel het ABP een groot pensioenfonds is en de Anw-compensatieregeling dus geldt voor een substantieel aantal nabestaanden, concludeert de Nationale ombudsman dat het geen algemeen geldende regeling is en dat niet is vastgesteld dat de SVB van de regeling op de hoogte was of kon zijn in 2003. Het ABP heeft verzoekster zelf geïnformeerd bij toekenning van het pensioen.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Sociale Verzekeringsbank te Zaanstad is niet gegrond.

Onderzoek

Op 24 oktober 2008 ontving de Nationale ombudsman via haar gemachtigde een verzoekschrift van mevrouw H. te Krommenie, met een klacht over een gedraging van de Sociale Verzekeringsbank te Zaanstad.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Raad van Bestuur te Amstelveen, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Raad van Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Ook het Pensioenfonds ABP en de Ombudsman Pensioenen werden om informatie gevraagd.

Tijdens het onderzoek kregen de Sociale Verzekeringsbank en verzoekster de gelegenheid over en weer op de verstrekte inlichtingen te reageren.

De reactie van verzoekster en het SVB gaven aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Het verzoekschrift van 24 oktober 2008
2. De reactie van de SVB van 2 maart 2009.
3. De reactie van verzoekster van 23 maart 2009.
4. De nadere reactie van de SVB van 27 april 2009.
5. Telefonische informatie ombudsman Pensioenen op 27 mei 2009.
6. Telefonische informatie van de SVB van 28 mei en 2 juni 2009.
7. Stukken uit verzoeksters Anw-dossier door SVB op 2 juni 2009 toegezonden.
8. ABP-Toekenningsbeslissing toegezonden door verzoekster op 30 juni 2006.
9. Telefonische informatie van het ABP op 17 juni 2009.
10. Brief van 7 augustus en e-mail van 12 augustus 2009 van het ABP.
11. Reactie van de SVB van 30 september 2009.
12. Reactie van de SVB van 19 november 2009.

Achtergrond

1. Artikel 18 Algemene nabestaandenwet

"1.Op de nabestaandenuitkering wordt het inkomen in mindering gebracht. 2.In afwijking van het eerste lid wordt van het inkomen uit arbeid buiten aanmerking gelaten:

- a. een bedrag gelijk aan 50% van het bruto-minimumloon, alsmede b. voor zover het inkomen uit arbeid meer bedraagt dan het in onderdeel a bedoelde bedrag, een derde

gedeelte van dat meerdere."

2. Artikel 8.9 Pensioenreglement ABP

"1. De partner van een deelnemer of gepensioneerde met recht op partnerpensioen heeft recht op een toeslag als hij recht heeft op een verminderde Anw-nabestaandenuitkering door inkomen uit of in verband met arbeid.

2. De toeslag gaat in met ingang van de maand waarin de partner voldoet aan de voorwaarden.

3. De toeslag bedraagt per jaar waarover het pensioen wordt berekend 2,5% van het verschil tussen 75% van de ingevolge de artikelen 14 en 30 van de Anw vastgestelde volledige nabestaandenuitkering en de ingevolge artikel 18 van de Anw verminderde nabestaandenuitkering. 4. De maximale toeslag bedraagt niet meer dan 75% van de Anw-nabestaandenuitkering. ABP stelt de toeslag opnieuw vast als de verminderde Anw is gewijzigd.

5. Het recht op de toeslag vervalt:

- a. op de eerste dag van de maand waarin de partner 65 jaar wordt;
- b. op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de partner weer een partnerschap aangaat of

de partner een gezamenlijke huishouding gaat voeren als bedoeld in de Anw."

HJK 2008.10509